

تاریخ عثمانی انجمنی

۱ کانون اول
۱۳۳۱

بشنجی سنه
نومرو ۳۵

مجموعہ سی

صوقوللو محمد پاشا ولهستان انتخاباتی

صوقوللو محمد پاشا آلتی سنده در مستقلانه اداره حکومت ایدیوردی . سکتوار سفرینک ظفر کونلرنده عثمانلی اردوسنی تدیوری ایله ، کیاستی ایله بویوک برعصیاندن قورتاران محمد پاشا ، سلطان سلیم ثانیئک ذوق وصفایله یکن کونلرنی ده غالییت نشئرلیله اعلا ایدیوره عثمانلی سیاستنی واقفانه ، دور اندیشانه ، معقول و منطقی برطرزده اداره ایله یوردی . محمد پاشانک صدارتی هنکامنده پارلاق بر ظفر ، قبریس فتخی ، الیم بر فلاکت ، اینه یختی بوزغونلنی عثمانلی سیالرنده بریرینی متعاقب ذوق و الم حاصل ایله مشدی . صوقوللو بوآلمی پک چچق ازاله به موفق اولوق ایچون فرط متانتی ، عزیم مردانه سنی غائب ایتمه دی . « دوتمانک لنگرلرین کشدن ، رسلرین ابرشیمدن ، یلکنلرین اطلسدن ایتمکده صعوبت » [۱] چکیلیمیه جکنه قانع اولان محمد پاشا بو عزیمنی فعلا ده اثبات ایتدی . ذاتاً بوزغونلغه ، فلاکت ، مشکلاته قارشى هیچ بر صورتله پروا ایتمه مک ، وظیفه سنی وجدانی و ناموسکارانه ایفا ایلمک محمد پاشای طویلک اوصاف میزه سندندی . عثمانلی تورکلرینک حاکمیتنی ایران و تورکستان ایچلرینه قدر نشر ایتمک ، هندستانه الک قیصه یولدن کیتیمک ایچون بر عصره باقین زماندن بری هر درلو مناعبه کوکس کرمن اوروپالیرله اقتصادی و فیضلی بر یول آچق ایچون « قره دکزه آقان تن صوینی وینه ببحر حزره آقان اتل ایرماغی ماینلرنی » [۲] برلشدیرمک ایسته دیکی زمانده دوستلرینک و دشمنلرینک مشترک اهانلرینه معروض اولمشدی ؛ او درجه ده که ، « سعادتلو پادشاهه عرض اولندقدن و وزراء عظام محضرندن صدر اعظمه

[۱] پیچوی ، جلد ۱ ، ص ۴۹۹

[۲] کذا ، ص ۴۷۰

عتاب اولنوب جمله مصارف و ضایعات کوریلوب سندن تضمین اولنمایدیر، [۱].
خطابنه دوچار اولمشدی . فقط صوقوللو یابدینی ایشک ، دوشوندیکی
املك عثمانلی دولتی ایچون نه بویوک منفعتلر تأمین ایدمه جگنی بیلور ،
سلیم ثانیك صرف حاکمیت و سلطنت حسنه مستند عتابندن ذره قدر
مثالم اولیوردی .

صوقوللونك خارجی سیاستی عثمانلی حاکمیتك هر طرفده مادی و معنوی
نافذ اولماسی اساسه مستند ایدی . ذاتاً عثمانلی پاتختی بو دورده بر
« آستان سلاطین پناه » ، بر « باب جلالت اکثناء » ایدی . عثمانلی حالت
روحیه سی بوتون قراللری ، کاشاتك بوتون حکمدارلری کندی دوننده
کورییور ، اونلرك جمله سنكده « آستان کردون اقتدارینه اطاعت
و انقیاد اوزره اولماسن » امر ایدیوردی . مع مافیه بوتون قومشو
حکومتلرده عثمانلیلرك سطوت و شوکته قارشی احتراز ایدیورلردی . فقط
بو احتراز ظاهری ایدی ؛ حد ذاتنده هپسی ده عثمانلیلرك زوالنه ارزو کس ،
هپسی ده عثمانلیلرك فلاکته منتظر ایدی . افلاق و بغداد و ویوده -
لرندن اردل بکلرینه وارنجیه قدر عثمانلی تابعیتنه کیرن بوتون امرا ،
حاکمیتلری آلتنده یاشادقلری عثمانلیلرك زوالنی درت کوزله بکلورلردی .
فقط ضعف ، اتحاد سزلق ، عجز ، اونلری بوتون امللرندن محروم
ایدیوردی . مع مافیه کافه سی ده قومشودولتلره یاردم ایتمکدن ، موسقوف
ویج قرالارینك (اوستریا ایمپراطوری) عثمانلی حاکمیتنه قارشی تعقیب
ایله دکلری سیاسته ایجابنده آلت اولمقدن کری طور میورلردی .

صوقوللونك صدارتی هنکامنده حدودیمزك شمالنده اک مهم دولتلر:
موسقوف قرالنی ایله یج قرالنی ایدی . لهستان ، عثمانلی نفوذینه تابع ،
عثمانلی یاردیمی ایله بویوک قومشولرینه قارشی موجودینی تأمین قادر بر
حکومتدی . صوقوللو ، موسقوفلر ایله یج قرالنه قارشی دائمی بر قوتدن

استفاده ایدیوردی ؛ اوده قریم خانك جسیم سواری قطعه لریدی . لهستان ایسه موسقوفلرك عثمانلی طوپراغنه تجاوز ایتمه لری ایچون آرده برمانع وظیفه سنی ایفا ایدیوردی .

صوقوللو محمد پاشا قریم خانك بویوك یاریدیلرینی کورمشدی . موسقوف چازی مدھش ایوان « تاتار صبارفتار » ك یاقیچی و ییقچی آقینلری قارشیسنده اولانجه عجزینی اعتراف ایتمشدی . (قازان) ظفرینك قان سیلابه لرله سرمست اولان مدھش چار عثمانلیلری کندیسنه ازلی بر دشمن بیلور ، اول امرده قریم تاتارلرینی محو ایتمك ارزوسنده بولونیوردی . بونك ایچون لهستانه طوغرو توسیع ممالك ایتمك ، لهستانده موسقوف نفوذینی تأسیس ایلمك ، لهستانی روس طوپراغنه قاتمق ، مدھش ایوانك معزز امللرندن بری ایدی .

بودورده فرانسه ده قاهرین دومه دیچینك اوغلی طقوزنجی شارل قرائق ایدیوردی . سن بارتلمی فاجمه سی معصوم باشلرك کیلمه نه ، بدبخت انسانلرك تعصب تأثیرله قریان اولماسه سببیت ویرمشدی . بوقانلی هائله بوتون اوروپایی وحشت ایچنده براقدی . نمنجه چاساری ماقسیمیلیان سن بارتلمی حادثه سنك قانلی تصویرینی دیکله دیکی زمان متأثر اولش ، بر مکتوبنده : « فرانسه قرائنك بویله موجب عار برقان طوفانه سوروکلنمش اولماسی درین بر تأثرله خبر آلام . برکت ویرسین بونك ایچون بکاماتیشادی ، بوصورتله حرکت ایتمه نه قطعاً مساعده ایتمزدم . دینی مسئله لر هیچ بر زمان قیلجیله حل ایدلملیدر . اللهدن قورقان وصلحی سون هیچ برناموسلی آدم بونی تجویز ایدم . » [۱] دیمشدی .

بو حادثه استانبولده همان مسکوت کچدی . خصوصیه فرانسزلر عثمانلیلره متفق کبی یاشایوردی . صوقوللو ، یچ قرائنه ویرکیلرینی تأخیر ایدر ایتمز تهدید آمیز نامه لر یازدیردینی حالده ، فرانجه پادشاهنه قارش

دائماً و داد و مخالصتدن بحث ایدیور ، قانونی دورندن بری دوام ایدن فرانسز پولیتیکه سنی براتقی ایسته میوردی .
 لهستانده یا که للون خانداننک صوکنجیسی ، قرال ایکنجی سیکیزموند
 آوغوستوسک وفاتی (۹۸۰ هـ) صوقوللوی فرانسه یه یکیدن تقریبه سبب
 اولدی . سیکیزموند زماننده پولونیا ایله لیتو آتیا برلشدی ، اوتاریخندن
 اعتباراً قراللق انتخابی اولمایه باشلادی . وراثتک بوصورتله تبدلی پولونیا یه
 اجنبی نفوذینک کیرمه سنه ، پولونیا تاجنه رقیبیلر ظهور ایتمه سنه میدان
 ویردی . آوغوستوسک وفاتی اوزرینه پولونیا قرالغنه اوج حکمدار
 کوز دیکمشدی : موسقوف جاری مدهش ایوان ، نمچه قرالی ماقسیمیلیان ،
 فرانسه قرالی طقوزنجی شارل .

مدهش ایوان پولونیا ده اسلاولر ارمسنده اپی طرفدار تدارک ایتدی .
 حتی یواننک اوغلنی پولونیا قرالی یاقمق ایچون کندینه طرفدار زادکندن
 مرکب برفرقه بیله واردی . ایوان ایسه پولونیا تاجنی اوغلندن زیاده
 کندی ایچون ایستوردی . یوفکریخی پولونیان کلن برمرخصه آچیقجه
 سویله مش ، وشو صورتله اداره افکار ایتشدی :

— اکر بوکون قرالسز قالان بکلریکنز بنی کندیلرینه قرال یاقاجق
 اولورلرسه ، بنم ناصل برحای ، نه درلو بر حکمدار اولدینمی آکلایاجق درر .
 سزده برچوقلری بنی ظالم طانیورلر ؛ بوپک طوغرو ، بن ظالم ، هم پک
 چابق حدتله نیرم . بونی انکار ایتیم . فقط ، رجا ایدرم ، بن کیمله
 قارشنی ظالم ؛ بکافقالق ایدنلره قارشنی . اییلره ، آه ؛ بلا تردد اوزرمده کی
 قوردونی ده ، انوابی ده فدا ایدرم . اها لیکزک بکلریخی سومه لری موجب
 حیرت دکلدلر ؛ چونکه بکلریکنزده اونلری اولیه سورلر . بنمکیلرک
 آلرندن کلسه بنی قریم تانارلرینه تسلیم ایدرلر . وویوده لرم بکا دشمنک
 یاقلاشدیقنی بیله خبر ویرمه دیلر . احتمالکه عددجه بودرجه فائق بردشمنه
 غلبه چاللق کندیلرینه کوچ کلش اولاییلیر ؛ فقط بیکلرجه آدم فدا

ایدوبده بکا بر تاتار قامچیسی کتیرمش اولسه لردی کندیلرینه ینه متدار اولوردیم . بن دشمندن قورقام ، کندی آدملمدن قورقارم ، [۱] .

ایوان پولونیا تاجنی کوزینک اوکندن آیرامایور ، بونی روس حاکمیتک توسی ایچون اک مهم عامل تلقی ایلوردی . صوقوللو یوازولرک کافه سنه واقعدی : چار ایوان عثمانلی سلطنتی ایچون بویوک بردشمندی . بوسیدن چارک نفوذنی قیرمق ، صوقوللونک دائماً تعقیب ایتدیکی بریاستدی . حتی (قازان) ایله (ازدرهان) موسقوف حاکمیتی آلتنه کیردیکی زمان ، صوقوللو چاره کوندردیکی نامه ده ، سلیم ثانی لسانندن قایت تحکیمکارانه برادا قوللانمشدی :

« مسقو قرالنه نامه هایون یازله که ،

عنه علیه عالیشان و سده سنیه سعادت دستکاهمز که ، ملاذ سلاطین نامدار وملجأ عالمقداردر ، آندریه کوزیکی نام ایلیچیکوزله نامه محبت مشحونکنز وارد اولوب بوندن اقدم ولایت قبارتای بکی و اکا تابع اولنلر التماسیله بنا اولنان قلعه نیک انهدامی خصوصنده کوندریلان نامه هایونیزک موجبجه عمل اولنوب (سمرقند) و (بخارا) جابلرندن بوطرفه توبه ایلان ابناء سیله اهل فساد و شناعتن مضرت ابرشدرلامک خصوصی محکم اصمرلندوغن و آستان کردون اقتدارمنزه انواع صداقت واستقامتله عبودیت ودوستلق اوزره اولما کوزی اعلام واشعار ایلش سز . ودخی هرته که اعلام اولنیش ایبه مفصلاً پایه سریر سعادت مصبریمزه عرض وتقریر اولنوب علم شریف عالم شمول خسروانهم محیط وشامل اولشدر . ایله اولسه بن دخی بحمدالله تعالی سریر سلطنت جهانماری ومقر خلافت بختیاری ده انواع سرور و جیور اوزره اولوب اطراف و اکنافده اولان اعدای بدرایک حقلرندن کلک ایچون حضرت حق جل و علانک علو عنایتنه توکل و سرور کائنات ومفخر موجودات علیه افضل الصلوة والسلامک معجزات کثیره البرکاتنه توسل و اولیای عظام ذوی الاحترامک ارواح مقدسه لرندن استعانت ایدوب دخی عا کر مسلمین وجنود موحدینه یرار سردارلر تعین ایلوب ملرف طرف ارسال ایلدو کده هربری علی النور بریشوب عدوی خاکسارک بنایه آه تعال کرکی کی حقلرندن کلوب مملکتلرنده واقع اولان قعله لرین قبض و ضبط ایدوب انواع فتح وفتوح میسر اولوب خصوصاً شدیکی

حاله و ندیکه متعلق اولان جزایر عظیمه دن (قبریس) نام جزیره که ، فتحی
 خصوصنده نیجه سلاطین عالیشان انواع سی واهنام ظهوره کتورمشرکن میسر
 اولامشدی ، بنایه اه تعالی قوه قاهره خسروانه منله مراد شریفمز اوزره فتح
 و تسخیری میسر اولوب سایر ممالک محروسه مزدن بری اولمشد ، بوندن غیری
 دخی نیجه فتوحات عظیمه تک میسر اولماسی مصممدر ، امیددرکه خدای تعالی
 احسن وجهله مقدر ایتمش اولا . ایمدی باب سعادت مأیمز علی الدوام مفتوح
 و مکشوف اولوب اگر دوستلق و اگر دشمنک ایله کلانله اصلا منع ورد یوقدر .
 قلعه (اژدرهان) و (قازان) قدم الایامدن اماکن اهل اسلام اولا کلکین
 کبرو اسلوب سابق اوزره مقر طایفه مسلمین اولقی ایچون قلعه (اژدرهان)
 سده سعادت مز جانبنه و قلعه (قازان) آستان سعادت بنیامزه کمال اخلاص و فرط
 اختصاص ایله دوستلق اوزره اولان جناب امارت مأب ایالت نصاب دولت
 کرای خان دامت معالیه طرفته تسلیم اولماسی خصوصی وجهه و مناسب کورلمشدر .
 شویله که سز دخی عتبه دولت پناه مزه کمال اخلاصه عبودیت اوزره اولامغی
 مراد ایدرسکوز ذکر اولنان قلعه لک وجه مشروح اوزره تسلیمی امورنده
 احوال و نکاسل روا کورمیه سز . شمدی به دکن درگاه سعادت دستکامزه
 استقامتله طریق عبودیتده ثابت قدم اولنلر انواع رعایت و عنایغزله خوش حال
 و سایه سعادت مزده صرفه البال اولوب ولایت و مملکتلری اهالیسی هر وجهله
 دست تعدی اعدادن مصون و محفوظ اولیکلمکین نیجه مملکت صاحب لری اولبایده
 انواع سعی و اقدام و حسن اهتماملرن ظهوره کتوروب تحت تصرفلرنده اولان
 مملکت و ولایتلرن سده سعادت مزه دوستلق ارزوسیه نیجه قلاع و بقاعدن
 فراغت ایدوب دائما اطاعت و انقیاددن تجاوز ایتمزلر . کرکدرکه نامه هایومز
 وصول بولدقه انوک کی آستان کردون اقتدار مزه اطاعت و انقیاد اوزره اولقی
 اقصای مقصود کز ایه ذکر اولنان قلعه لری بوجانبه تسلیمده تردد ایتمیوب انواع
 مساعی جبهله ظهوره کتوره سز که استحکام بنای دوستی خلل پذیر اولمیوب
 بر فردی دوستلغه مفایریش ایتدرک احتیالی اولیه . اکا کوره سیزوک طرفه کزدن
 دخی دوستلق شرایطی رعایت اولنوب اعلام و اشعاری لازم اولان خصوص لری
 سده سعادت مزه اعلام ایتمکدن خالی اولمیه سز . ۴ فی ۱۷ جاذی الاول ۹۷۹ [۱].

فقط چار بو تهدیده اهمیت و برمه دی . حتی لهستان تاجنک منحل
 اولدیغنی خبر آلیر آلمان لهستانه عسکر بیله کوندردی . صوقوالو
 موسقوفلرک تجاویزینی بغداد و ویوده سی واسطه سیله خبر آلمش ،

وویودهیه کوندریلن حکمه لازم کلن تدیرلرک اتخاذا اولونماسنی امر ایتشدی . نامهده شویله دینیوردی :

« حالا سده سعادتیه مکتوب کوندروب لیه طرفندن آدم کلوب مستو کافری لیه ولایتیه دخول ایدوب بر مقدار یرین کندولره تابع ایلوب ضبط ایلدکلرین خبر ویردوکلرین بلدرمش سن . امدی بیوردم که وصول بولدقده قدیمدن آستانه سعادت آشیانه اولان عبودیت و اخلاصک موجنبه دایما اول جانبه وسایر اعدا طرفلرینه کوز قولاق طوتوب ویرار جاسوسلر کوندروب احوال و اطوارین تبع و تجسس ایدوب واقف اولدوغکز اخبار هیهتة علی التوال اعلامدن خالی اولمیه سز . » فی ٦ محرم ٩٨٠ [١] .

صوقوللو بر طرفدن عسکری تدیرلر اتخاذا ایدیورده دیگر طرفدن انتخاب اولوناجق قرالک عثمانلی دولتنک انضمام رأیی ایله اولماسنی ارزو ایلپوردی . اونک ایچون عثمانلی سیاسته دشمن بر قرالک لهستان تاجنه نائل اولماسی عثمانلیرک شمال پولیتیکلری ایچون بویوک بر مانعدی . مقصدی عثمانلی تربیه سی کورمش ، عثمانلیرله انیسیده بولونمش برینی انتخاب ایتدرمکدی [٢] . صوقوللو ، جوار حکومتلرک لهستان تاجنه کوز دیکدکلرینی ، بوندنده مقصدلری بالآخره اردل ، افلاق و بغدادنه تعرض اولدیغنی بیلپوردی . اول امرده بو تهلکه نیک اوکنی آلتق لازمیدی . صوقوللونک لهستان تاجنه نامزدایتمک ایسته دیکی ذاتلر : روسقی و ویوده سی بازلوچقی ، یاقوب اوها سکی ، غوزان ، بانکرلی ، قسطنطین ایدی . بازلوچقی بردفمه مرخص صفتیه استانبوله کلشدی . صوقوللو بو ذاتک دولت عثمانیه به خدمتی تقدیر ایدیپوردی . اختیار وزیر عثمانلی سیاستک نفوذینی محافظه ایچون هر درلو تدایره توسل ایتشدی . ایجابنده لهستانه بو آرزوسنی سلاح قوتیه ده قبول ایتدیره .

[١] دیوان هایون مهمه دفتری ، نومرو ٢١ ، ص ٢٠٧

[٢] « صوقوللو اورتودوقس روسلردن پرنس قسطنطین فون اوستروغی ترجیح ایدیپور ، اوندن پادشاه نامه ویرکی آلتق امیدنده بولونیوردی ، یورغاه دولت عثمانیه تاریخی ، جلد ٣ ، ص ٢٥٤

جکدی . حتی « ولایت مزبورہ امراسی وسائر اعیانی مذکور قرالغہ قبول ایتیوب اولبابدہ صادر اولان . فرمان قضا جریانہ مطیع ومنقاد اولمایوب طریق عناد وغالفتہ سالک و ذاهب اولوب فتنہ و فسادک ازدیادینہ باعث اولدقلری تقدیرده « کرکی کبی حقارندن ، کلکک قرار ویرمشدی . بومقصدہ مبنی سلسترہ ، نیکبولی ، ویدین ، آقکرمان بکلرینہ ، افلاق وبغدان وویوده لرینہ قطعی امرار کوندولش ، هپسک لهستان جھتی نظر دقتدن اوزاق طوتماملری امر اولونمشدی . صوقوللونک یکانہ املی ، خارجدن کیمسہ نک ، از جملہ روسیہ و آوستریادن هیچ برفردک ، قرال انتخاب ایتدیرلسنہ مانع اولمقدی . قرالک لهلیل ارہ سندن انتخابنہ راضی ایدی ؛ ذاتاً نامزدلریخده لهلیل ارہ سندن سچمشدی . محمد پاشا بوتدیری اتحاد ایتدکن صوکر اقریم خانی دولت کرای ایله لهستان بکلرینہ برر امر کوندردی . بوامرار بروجه آتی ایدی :

« دولت کرای خان حضرتلرینہ نامہ هایون یازله که ،

ممالک محروسہ من جوارنده واقع اولان ولایت لیک قرالی قدیم الایامدن عتہ علیہ عالیناہ وسدہ سنہ سعادت دستکامز جانبہ کمال صداقت و اخلاصہ اظهار عبودیت ایلیانلردن اولغنین مرہد اولالی اول جانبک بکلری دفعاتله آستانہ دولت پنامزہ کاغدلرین ارسال ایدوب کندولرن ارالزندن بری قرالغہ قبول و اختیار ایدنجہ عادت حسنہ شہریاری مستدعاسنجہ ولایت مزبورہ انظار عنایت علیہ پادشاهانہ منزله منظور اولوب کتف حمایتزده آسوده حال اولملری خصوصنی اعلام و اشعار ایدوب استدعای مرحمت و عاطفت ایلدکلری اجلدن اولبابدہ اولان التماسلری چیز قبولده واقع اولمشیدی . لکن قراللری مرہد اولالی مدت مدیدہ مرور ایدوب ایچلرندن برکسنہ بی قرالغہ قبول و اختیار ایلدوکلرندن ماعدا احواللری نیہ منجر اولوب تأخیر و تمویقہ باعث و بادی نہ اولدوغن اصلا عرض و اعلام ایلدوکلری مابینلرندہ رشتہ تنید و تمطل منقطع اولمایوب بربری ایله عدم اتفاق و اتحاد اوزره اولدولرندندر . حتی بارکاه عدالت پنامز جانبلرینہ اظهار عداوت اوزره اولانلردن بعضی ولایت مزبورہ به قرال اولقی سودا سیلہ اول طرف بکلرینک بعضلری ایله کمال مرتبہ تحصیل اتفاق و اتحادہ بذل مقدور وسی مؤفور ایلدوکلری اعلام اولنوب انوک کبی قرال اولوب مملکت و ولایت دخول ائدوکنصکرہ فکر فاسد و خیال کاسدلری ولایت

اردل و بغداد و افلاق سرحدنه دخل و تجاوز ایدوب ضرر و کزند ابرشدرمک ایدوکی استماع اولندی. امدی ذکر اولنان لیه بکری شویکه ولایتینه قرال نصب و تعیین اتمک خصوصاً سرلنده جاده موافقت و اتحاددن عدول و انحراف کوستروب تعلل و عناددن خالی اولمایوب ایمارندن برینی اختیار و قبول اتمدوکلری تقدیرجه روسقی و یوده سی اولان بازلوچتی و یوده بوندن اقدام بر دفعه آستانه سعادت آشیانه منه رسالت طریقله کلوب ادای خدمت اتمش ایدی، بپر تقدیر انوک ولایت مزبوریه قرال اولسی باینده امر شریف واجب الاذعانر صدور بولشدر، و کندویه اولبایده امر شریفیز کوندربایوب خفنده عواطف و افره شاهانه منه ظهوره کتورولدوکی اعلام اولنوب شویکه ولایت مزبوره امراسی و سایر اعیانی مذکوری قباله قبول ایتیب اولبایده صادر اولان فرمان قضا جریانه مطیع و منقاد اولمایوب طریق عناد و مخالفته سالک و ذاهب اولوب فتنه و فسادک ازدیادنه باعث و مباشر اولالر، ولایت و مملکتی بروجله غارت و خسارت اولنوب عنایت حق جل و علا ایله کندولرینک کرکی کبی حقارندن کلنمک لازم اولشدر. اول سبیدن سلسره و نیکیولی و و دین و آقکرمان بکری قولرزه و بغداد و افلاق و یوده لرینه احکام شریفه ارسال اولنوب هربری سنجاق لرینه متعلق اولان عساکر نصرت مآثر و عموماً صاغ قولک آقنجیلری ایله جمعیت ایلوب آلات جنگ و جدال و اسباب حرب و قتال لرله حاضر و مهیا اولوب ولایت مزبوره جانبازنه ناظر اولماق امر بیورلشدر. کر کدرکه سواف ایام و سوابق اعوام دن آستان مخلصه الاقبال و مشید الاجلالز جانبته اولان صداقت و اخلاصکز موجبجه عساکر منصوره کوزله اول جانبته مترقب و ناظر اولوب قدوة الامراء الکرام سلسره بکی دام عزه ایله خبر لشوب ولایت مزبوره تک هر نه طرفندن دخول اتمک وجیه و مناسب ایسه بر آن تأخیر و آرام اولمایوب بر جانیدن عساکر اسلام نصرت پیام و بر طرفدن بغداد و یوده سی طایفه سیله مملکت لرنه دخول ایدوب حسن اتفاق و اتحاد اوزره باب غارت و خسارتده دقیقه فوت ایتیب مقابله و مقاتله قصد و جرأت ایلان اهل فساد و شناعتک مهیا امکن حقارندن کلدرمک خصوصاً سرلنده انواع مساعی جمیله ظهوره کتورده سز و احوال نه منجر اولورسه اخبار سلامتکزه حقیقت حال و قومی اوزره آستانه سعادتزه اعلام دن خال اولنیه که باعث تمهید اساس مخالفت و سبب تمهید بنیان مصادقت اولدوغنه اشتباه اولنیه، فی ۷ ذی القعدة ۱۲۸۰

» لیه بکرینه حکم که،

مدت مدیده دوکه قرالکز مرید اولوب ارادت علیه حضرت واجب الوجود وجل شانه ایله سردارلق کسته یه میسر اولیب قدیم دن مابینک زده استعکام

اوزره اولان اساسی اتفاق و اتحاد نوعا خلل پذیر اولوب تمند و تمل واقع اولمغه اطراف و جوانبده اولان قراللرک لیه ولایتیه اسلا علاقه حبیبه ونیبیلری یوغلن مجرد ممالک عمیه خسروانمز سرحدلرینه دخل و تجاوز ایتک ایچون ولایت لیه والی و حاکم اولمغه قصد و نیت ایله کلری عتبه عالم پناهمزه عرض و اعلام اولندی ، و بوندن ماعدا بعض قراللر دخی سده سعادتمند کیسی قرنداشن و کیسی توابعن قراللغه رخصت هایونم ازران قلنماق باینده استدعا و رجادن خالی دکلر در . لکن ولایت لیه قدیم الایامدن ممالک عمیم جوارنده واقع اولمغه قصد و کزند ایلتلرک دفع مضرتلری خصوصسند انوع سی و اعتمام اولنوب دایما حفظ و حراستدن خالی اولنایوب رعایا و برایسی دخی سایه سعادتمند آسوده و خوش حال اولیکلمکین خارجدن کسنتک قرال نصب و تعیین اولنماسی وجه و مناسب کورلیوب علی ای حال ایچکزدن بریکز اولماق لازم اولمشدر . فی الواقع ولایت مزبوریه خارجدن قرال قبول قلنماق ولایت بغداد و افلاق واردل و سایر اول جانبده اولان ممالک محروسیه دخل و تجاوز اولنوب آتش فتنه ک ظهورینه سبب و باعث اولمقدور . اما شویلمکه ایچکزدن برکسنتی قراللغه قبول ایلیوب باش و بوغ نصب و تعیین ایدوب ولایت مذکوره ده والی و حاکم اولوب اسلوب قدیم اوزره انواع صداقت و استقامت ایله دوستلق و قوکیلیق شرایطی کرکی کبی رعایت و صیانت اولنوب افلاق و بغداد واردل و یوده لرله یکدل و یکجهت اولوب حسن زندگانی اوزره اولقی جانبینک رعایا و برایسی کمال رضاهیت و استراحتده اولمغه سیدر . ان شاه تمالی آتام مصالحده سی و اقدام ایدلر انواع عنایت علیه پادشاهانله بهره مند و محصل الامال اولقی مقرر در ، اما بربریکزله حسن اتفاق و اتحاد اوزره اولمایوب تمل و عناددن خالی اولمامله آخر ولایتدن قرال کتوریوب باش و بوغ تعیین اولنماق رضای شریفه مفایر در ایله اولسه ایچکزدن یعقوب اوچاسکی و غنزان و بانقرلی و قسطنطین و بابلوچی نام بکلر یرار واصل کسنتلر اولغین همه حال انلردن برین اختیار ایدوب کندو کزه باش و بوغ نصب و تعیین ایلمک مناسب و اولی کورلشددر . پیوردم که وارد قده مزبورلردن هر قنق سن اختیار ایدرسکز باش و بوغ تعیین آنکده تردد و تأخیری مناصب کورمیوب صفای خاطر ایله قبول ایلیوب مملکت و ولایتک حفظ و حراستی امورنده و رعایا و برایلمک صیانت و حمایتلری خصوصسند یکدل و یکجهت اولوب سوزندن تجاوز ایتیب و امرینه مخالفت کوسترمیوب تعظیم و اکرامی باینده دقیقه فوت ایتیه سز . شویلمکه فرمان جلیل القدریه مفایر ایچکزدن برینک قبول خصوصسند غفلت و تکاسل اولنوب مایینکزده احتلال ظهور ایدوب رضای شریفه مفایر خارجدن کسنته کتوره سز ، بروجله غذریکیز محل قبولده واقع اولمز .

اکاکوره مقید اولوب باب اقدام و اهتمامده انواع سسی و تدبیریکز ظهوره کتوروب ایچیکوزدن برین اختیار ایلینجه اولیه سز . شویلهکه فرمان شریفیز اوزره ایچیکوزدن بریکز اختیار اولنورسه اسلام عسکرندن هر نه زمان که معاونت طلب اولنورسه کرکی کبی معاونت و مظاهرت اولنوب دایماریعت و حمایت اولنورسز و مزبور چارشی اکلندرمیوب معیلاً سده سعادتیه ارسال ایلیه سز . ۴ فی ۷ ذی القعدة ۹۸۰

صوقولو محمد پاشا، مدھش ایوان، ایمپراطور ماقسیمیلیان لهستان تاجنه برر نامزد کوستردکلری صرهدده، هابسبورغ خاندانک تاریخی دشمنی فرانسه دده بویوک برارزو او یاندی : فرانسر بولیتیه سی بوتاجک آستریا خاندانه کچمه سنه تحمل ایده مزردی . بوفکر مدھش ایوانده دده موجوددی . بناء علیه هر ایکسینک دده مقصدی فرانسه نک اوزوسه مانع اولمقدی . ماقسیمیلیان دها شدتلی فکرلر بسلیوردی . اونک نقطه نظر نهجه، بورقابتاره مانع اولق ایچون یکانه چاره پولونیایی اورتادن قالدیرمق، رقابتلرک سبینی ازاله ایتدکدن صوکر، دیگر دولترلره برلکده عثمانیلری روم ایلیدن چیقارمقدی . اودورده (۱۵۷۳) یازیلان بر پروتوقوله بوفکر صراحتاً کوستریلیوردی : « ایمپراطورک ارزوسی قرالغک (یعنی پولونیانک) تقسیم ایدلسیدر . پولونیا تاجی ایمپراطوره، لیتوانیا بویوک پرنسلکی موسقوه چارینه وبرلمی، هر ایکیمی دده تورکیه حکمدارینه و تاتار بکلرینه قارشی اتحاد ایتلیدر » [۱] آستریا ایمپراطوری ایله موسقوف چارینک بوماللرینه قارشی فرانسه قرالی طقوزنجی شارلک والده سی قاتهرین دومه دیچی دده لهستانه اوغلی دوق دانتزوی یعنی هساری دووالوایی قرال یایمق ارزوسنده ایدی . قاتهرین اوغلی ایچون بویوک امالیر بسلیوردی . حتی بر زمانلر ایکی قرالیچه نک دست ازدواجی، آوینیون حکومتی، ایتالیا دده بر پرنسلک، جزایر حکومتی بیله ایسته مشدی . قاتهرین بونک ایچون

[۱] سوردهل، اون سکزنجی عصرده شرق مسئله سی، ص ۱۸ —

مارتنس، روس معاهده لری، جلد ۱، فصل ۱۲

والانس پستیوسی مون لوق لهستان دیہت مجلسنہ دوق دائروبی التزام ایچون کوندردی . فرانسه نك قائل کونلر کچیردیکی هنگامده سفیر لهستانه کیردی . مملکتده بویوک برهيجان حکم فرما ایدی . پروستانلر نافذ بر آزلق تشکیل ایدیورلردی . مون لوق اولامقصدینه نائل اولامه جق کبی کوردوندی . فقط مخالفلرینک خطالری ، مدافعلرینک مهارتلری سایه سنده عامه نك فکرلرینی جلبه موفق اولدی . لهلیلر سن بارتلمی فجایعندن نفرت ایدیورلردی . مون لوق ، دوق دائروبی بووقایعندن تبریه ایتدی . حتی لهلیلرک بوتون شرطلرینی قبوله راضی اولدی . بالطقده ملی بر بحری قوت تشکیل ایچون لازم اولان پارہی بیلہ تدارک ایتک وعدنده بولوندی . مون لوقک بو تکلیفلری اوزرینه پروستانلر ایله وطنپرورلر لهستانه تعین اولوناجق قرالک نفوذینی آزالتمق تکلیفنده بولوندیلر . کله جک قرال قاتولیک اولدینی جهتلہ مذهب حریتی ایچون قطعی تأمینات آلدیلر . مون لوق بو تکلیفلرک کافه سی قبول ایتدی ، نہایت دوق دائرونک لهستان قرالغنه انتخابی تصدیق ایتدیرمکہ موفق اولدی . فقط یالکز بو تصدیق کافی دکلدی ؛ بونی عثمانلی دولتکده تصویب ایتسی لازمدی . او دورده فرانسز پولیتیکه سی شرقده پک نافذدی . فرانسزلر استانبولده کی مأمورلری واسطه سبله بوکاده موفق اولدیلر [۱] . صوقوللو محمد پاشا آرتق لهستانه ایچلرندن برینی قرال انتخاب ایتدیرمک فکرندن واز کچمشدی . فرانسزلرله عثمانیلر بیتنده موجود اتفاق اوکا لازم کلن اعتمادی تأمین ایدیورلردی ؛ روسلرله آوستریالیرک امللرینه مانع اولمق اونک ایچون کافیدی . بناء علیہ لهلیلر ، خارجدن برینی قرالغنه موافق کوردکلری تقدیرده «سوالف ایام و سوابق اعوامدن آستان مغلد الاقبال و مشیدالاجلال جانبہ اباعن جد صداقت و دوستلق اوزره اولان

فرائیچہ پادشاہنک ، قار دشتی انتخابہ بر محذور یوقدی . « لہ بکترینہ و یسقبوسلرینہ ، کوندربیلن احکامدہ بوفکر صراحتہ بیان ایدیلپوردی : « لہ بکترینہ و یسقبوسلرینہ حکم کہ ،

قرالکز مراد اولالخیل مدت مرور ایدوب هنوز برقرال قبول و اختیار اولنمیب تأخیر و توقف اولندوغی آستانہ دولت آشیانہ عداوت اوزرہ اولنلردن بری قرال نصب اولنلق مناسب کورولدوک اعلام اولندی . امدی بوقولہ خصوصہ رضا کوسترملک ممالک محروسہ سرحدلرینہ دخل و تجاوز اولنلق ملاحظہ سیلہ جادہ صداقت و اخلاصدن عدول و انحراف ایدوب طریق فتنہ و فسادہ سالک و ذاہب اولوب قباح و شناعتہ قصد و نیت اتمک در . ایلہ اولسہ ولایت مزبورہ ممالک محروسہ خسروانم جوارندہ واقع اولفین ولایت عمیہ پادشاہانم ملحقاندن عد و قیاس اولنمیلہ اباء کرام و اخداد عظام نوراللہ مراقدہم زمان شریفلرندہ ولایت مزبورہ انتظار عنایت علیہلرلہ منظور اولمندن خالی اولمیب اول جانبہ قصد مضرت و خسران ایدنلرؤک دفع ضرر و کزندلری خصوصلرندہ باب اہتمامدہ دقیقہ قوت اتمیب صیانت و حمایت ایدہ کلشلا ایش . عنایت بیغایت حضرت واجب الوجود جل شانہ ایلہ سریر سعادت خسروانی جناب جلالت مائیمہ میسر اولدوقدہ مزید مرحمتدن کماکان ولایت مذکورہ مضرت اعدادن حمایت و صیانت اولنلق اوزرہ عہد نامہ ہایونم صدقہ و احسان اولنوب مادامکہ طریق عبودیت و استقامندن خروج اتمیب امر جلیل القدرمہ مغایر و مخالف و ضعیف صدور و ظہورندن صقنوب آستانہ سعادتہمہ مطیع و منقاد اولاسز ، ولایت و مملکتکزر اوزرلرندن نظر فرخندہ اُرم دریغ اولنماز دیو امرم اولمشدی . الحالہ ہذہ شویلکہ ایچکزڈن برین قرالغہ و باش و بوغ اولغہ قبول و رضا کوسترمیوب خارجدن برین کتوروب قرال نصب و تعیین اتمک جایز اولور ایسہ آستانہ سعادت دستکامہ اطہار عداوت ایدنلردن اولدوغنہ اصلا رضای شریفم یوقدر . سوائف ایام و سوابق اعوامدن آستان مہلہ الاقبال و مشید الاجلام جانبہ اباعن جد صداقت و اخلاصہ دوستلق اوزرہ اولان فرائیچہ پادشاہنک قرنداشی ولایت مزبورہ بہ قرال نصب اولنلق اولی و مناسب کورلمشدر . بیوردمکہ واردقدہ مایکتززدہ وقوع بولان تغند و تمغلی دفع ایلیمب فرمان شریفم مقتضاسنجہ مشارالیک قرنداشن قرالغہ قبول ایدوب تعظم و اکرام و تقنیم و احترامی بایندہ بذل مقدور ایلیمب بصیرت و انتباہ اوزرہ اولاسز . شویلکہ امر شریفمہ مغایر ایش ایدہ سز ، اصلا عذر یکوز مقبول اولماق لازم کلور ا کا کورہ تدارک ایلہ سز . « فی ۷ ذی القعدہ ۹۸۰ [۱] .

[۱] دیوان ہایون مہمہ دفتری ، نومبر ۲۳ ، ص ۱۹۳

بونامه دن صوکر ا لهستان انتخاباتی مسئله سی تمامیه حل اولونمشدی .
 صوقوللو محمد پاشا فرانسه قرالک قاردشی هازی دووالوایی موافق
 کورمکه برابر لهستان بکترینه ، فرانسه قرالی طقوزنجی شارله ، یکی
 لهستان قرالی اولاجق هازی دووالوایه آریجه نامهلر یوللادی .
 بونامه لرده روسلرله آوستریا لیرک لهستانه قارشى تعقیب ایندکلی سیاست
 مفصلاً تشریح ایدیلوردی . صوقوللو یکی قرالک لهستانده تاج کیمه سی
 ایچون ده هر درلو تدبیرلری اتخاذا ایتشدی ؛ اوصورتله که ، طقوزنجی
 شارله یازیلان برنامه ده یکی قرالک لهستانه کلک ایچون تعقیب ایده جکی
 یول حقیقه بیله معلومات وریلیور :

« امدی مشار الیه قرنداشکنز قراللقنه توجه ایداجک اکی طریق واردر .
 (زاده) دن چقار ایسه (کلیس) و (بونه) واندن (سرم) و آندن
 (طمشوار) و (اردل) ولایتلرینه کیدر . اگر (دوبرونیکده) دن چقار ایسه
 (هرک) و (ازورنیق) و آندن (سرم) و آندن (طمشوار) ولایتندن
 (اردل) ولایتنه طرفندن کیدر » .

دنیلوردی . صوقوللونک بو تدبیرلری فرانسه ده عظیم برمنونیت
 حاصل ایتدی . دوق دائرو امین برحاله یوله چیقیدی . فقط قرال
 سرایندن فرقه سندن ، دلجه سنه سودیکی پرنسس قونده دن کال تأثرله
 آیرلدی . والده سی قاهرین دومه دیچی آرتق افتراق آجیسندن باشقه
 برشی دوشونموردی . پارسه کلن پولونیامر خصلرینک طور و حرکتلری
 کندیسنه له قومنک مستقل و مغرور مشربلی اولدقلرینی آکلاتمشدی .
 بوسبیدن یکی قرالی دینی حریتلره رعایت ایده جکنه دائر بر ماده امضالامایه
 مجبور ایتشلردی . قرال تردد ایدنجه ، مرخصلردن یوآن زوبورووسکی
 اصرار ایتش ، ایسته اوزمان قاهرین ایله دوق وانزوو یکی سعادتلرندن
 پشیمان اولمایه باشلامشلردی [۱] .

فرانسه سرای قرالیسی دینی اندیشه لره مشغول ایکن صوقوللو

محمد پاشا سیاسی ظفرندن نمونندی صوقوللونك بوموقیت اوزرینه لهستان بکلرینه ، فرانسه قرالنه ویکی لهستان قرالی هازی دووالوویه کوندیکی نامهلر بوجه آتی ایدی :

« لیه بکلرنه حکم که ،

آستان دولت مدار ودرگاه کردون اقتدارمه مکتوبکیز وارد اولوب قیدیدن عتبه علیه عالیناهمه عبودیت واخلاص اوزون اولان قرالکز مرید اولادن برو کرکی کبی تدبیر و تدارک اوزره اولوب چکلان مشقت و مضایقه مقابله سنده امر شریفم مستدعاسنجه ایچکوزدن قرال اولغه مناسب کسنه اولدوغی اجلدن مجرد رضای هایونم مقتضاسنجه حسن اتفاق واتحاد اوزره بالفعل (صرقومر سکی) اولان فرانجه پادشاهی قرنداشن قرالغه قبول آتمک میسر ومقرر اولدوغن ودایما آستانه سعادت مزه عبودیت واخلاص اوزره اولوب فرمان هایونمزه مفایر وضع صدورندن احتیاط واجتناب اوزره اولدوغنیزی واختیار ایلدوگکز قرالکز ملانی اولنجه ولایتکیز کماکان حمایت وصیانت و التماق خصوصنده انواع عنایت خسروانم ظهوره کلاسی استدعا واسترجا اولنوب قرال نصب وتعیین و التماق تدبیر وتدارکننده موسقو طرفلرندن دخی ایلچی کلوب اولباید اولان سوزلرنه اصلا التفات واعتبار اولندوغی اجلدن اوزرکوزمه قصد توجه وهجوم ایچون بالفعل موسقو عسکرندن خیل آدم حاضر ومهیا اولشددر ، دفع مضرتلری ایچون جناب امارت مآب تاتار خانلی دولت کرای خان دامت معالیه یه نامه هایونمز ارسال اولنوب بالفعل جمعیت اوزره اولان عساکر تاتاره بریرار سردار تعیین ایلوب موسقو طایفه سی اوزرنه ارسال آتمه سی باینده تنبیه اولتماسی اعلام اولنش . بونلردن ماعدا هر نه اعلام واشعار اولنش ایسه پایتیه سریر سعادت مصرمه عرض وتقریر اولنوب علم شریف عالم آرامش محیط وشامل اولشددر . امدی چونکه قرالغه مناسب ایچکوزدن کسنه بولتماشدر ، آستان دولت مدارم جائینه اولان اخلاص قدیمی واختصاص صمیمی کوز موجبجه امر شریفه قدیم الایامدن سده سعادت دستکاهمه کمال مصادقت ومخالصت اوزره اولان دوستمز فرانجه پادشاهی نلک مشارالیه قرنداشن قرالغه قبول آتمک خصوصی معقول وموجه تدارک ایتش سز . سیزدن دخی اومولان بومقوله اوضاع ایدی که ظهوره کلش . بوندن احسن واولی تدارک قابل ومناسب کورلسه اول اشارت اولنوردی . امدی ولایت ومملکتکیزه قرالکز واصل وداخل اولنجه مضرت اعدادن مصون وم محفوظ قلتماسی امرنده شیمه کریمه جهانبانی من مستدعاسنجه اهتمام هایونم کماکان مقرر در . موسقو طرفلرنده جمعیت اوزره اولان عساکر مقهوره نلک دفع

مضرتلری خصوصنده احسن وجهله تدارك اولنوب حاضر ومهیا اولان تاتار عسکرینه یرارسردار تعیین اولنوب اوزرلرنه توجه وارسال اتمک بابنده مشارالیه خانلرنه نامه هایونم یازیلوب تنبیه وتأکید اولمشدر . بیوردم که وصول بولده قدیمدن ایده کلدوکی کوز اوزره آستان کردون اقتدارمه اولان عبودیت واخلاسکز مقتضاسنبه کمال اتفاق واتحاد اوزره تدبیر وتدارکده قصور ونقصان ایتموب بصیرت وانتباه اوزره اولوب قرال مشارالیه کلوب ملاقی اولنجه مملکت وولایتکرتک حفظ وحراستی خصوصلرنده بذل مقدور ایلیوب موی الیه تاتارخان طرشفه کوز قولاق طوتوب انوک کبی موسقو طرفلرندن ولایتکرتزه قصد مضرت اولا ، اول جانبیه آدم کوندروب معاونت طلب ایدوب اعدای بدرایک هرنه طریقله اولورسه دفع فسادلری بابنده دقیقه فوت ایتمه سز ومشارالیه خان جانی مابینی ایله هنی کمال مخالفت اوزره اولوب عادت قدیمه اوزره ویریه کلان ویرکوکتری کما کان ادا ایلیوب مابینده واقع اولان عهد وامانه مخالف وضع صدورندن احتراز اوزره اولاسز وسده سعادتمدن خبر کوز اکسک ایتموب اعلام واشعاری لازم اولان خصوصلری علی التوالی عرض واعلامدن خال اولیه سزه فی ۱۵ صفر ۹۸۱

«فرانجه پادشاهنه نامه هایون یازله که ،

یوندن اقدم آستان علیه دولت مدار وسده سنیه کردون اقتدارمه - که ملاذسلاطین عالیقدر و ملجأ خواقین نامداردر - ارسال وایصال اولنان معتبر ومتمدد ایلیکوز مرادا تکوزی تقریر ایله کده عتبه عالیناهمز جانبیه صداقت واخلاس اوزره اولان لیه قرالی مراد اولوب ولایت مزبوره تراللفنه لایق ومناسب کسنه لری اولدوغی وقرنداشکز سوالف ایام وسوابق اعوامدن آستان محله الاقبال ومشیدالاجلالزه اطهار موالات ومصافات ایدنلردن اولدوغن اشعار ایدوب ولایت مزبوره به قرال نصب وتمین اولتماسی خصوصن استدعای عنایت ایدنلردن اولدوغن اشعار ایدوب ولایت مزبوره ممالک محروسه خسروانه مزبواره وقرانده واقع اولوب قدیم الایامدن قوه قاهره پادشاهانه مزله مصون ومحروس وبکتری واعیان وسایر اهابلیسی ظل ظلیل حمایتزده مستظل اولوب مضرت اعدادن محفوظ ومأمون اولیکلمش اولفین ذکر اولنان قرالری مراد اولده کده بکتری وجهه اعیانی آستان دولت مداریمزه مکتوبلرین کوندروب ولایت ومملکتلرینه قرال نصب اولماقی خصوصنده فرمان جلیل القدر مزک صدور وطهورینه متوقف ومتروک اولدقلرین اعلام ایلیوب اولیاده اجازت هایونمز رجا ایله کلرنده ایچلرندن بری قرال اولغه قابل دکل ایسه مشارالیه قرنداشکوز ولایت لیه قرال نصب اولتماق اولی وانسب کوریلوب ونصب وقبول خصوص وکمال تعظیم واکرامی بابنده

لایق و مناسب اولانیله عمل ایدوب امر شریفزه مخالف وضع صدورندن
غایت احترام و اجتناب اوزره اولاسز دیو امر عالیشانز کوندریلوب انواع
تنیه و تأکید اولنش ایدی حتی اطراف و جوانبده اولان قرالارک هربری
اوغللرین قرال تعیین اندرمک سوداسیله میالغه عسکر جمعنه وسیله و تدبیر و تدارک
مشغول و انواع اقدام و اهتماملرین مصروف و مبذول قلهقلری معلوم اولدنده
فرمان هایونمز موجبجه قرالاری ولایت مزبورهیه داخل اولنجه ضرر و کزند
ایرشدلرملک بابنده (دشت قیچاق) و (دوزیر) خانی اولان امارت مأب
ایالت نصاب دولت کرای خان دامت معالییه نامه هایونمز کوندریلوب عساکر
تاتار صبارفتارایله بو طرفدن و برو جانبیدن اصراء ذوی الاحترامز عساکر اسلام
نصرت پیامله حاضر و آماده اولماق تنیه اولنوب ولایت مزبوره کرککی حفظ
و حراست اتمدولمشیدی . حالا ولایت لیه بکلرندن طقوز یوز سکان برعمرمک
اواسطنده سده سعادتزه عبودیت نامه لری کلوب مشارایله قرنداشکز امر
شریفز اوزره ولایت لیه قرال نصب اولماق رجا واستدعا ایلدکلی اجلدن
حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک علو عنایت بی فایزلی مقارنترلیله مشارایله
قرنداشکزی یوجه آستانمه اولان وقور موالات و محبتکز مقتضاسنجه ولایت
لیه قرال نصب و تعیین ایلدک . کرکدرکه سیز دخی مویالیه قرنداشککز
اول جنبه واقع اولان لوازم و مهمات تدارک اندروب اول طرفندن ولایت لیه عبور
و مرور اتمک قابل و ممکن دکل ایسه عتبه عالیناهمز جانبیه کوندرلهکه قدیمدن
مایینده ممد و مشید اولان اساس موالات و مصافات مقتضاسنجه وجه و مناسب
کورلدوکی طریقندن احسن اوانده ولایت و قرالقه ایصال اولنه و دایما ابواب
مکاتبات مفتوح و مکشوف دوتلوب احوال مسرت مألکزک اعلام و اشعارندن
خالی اولنیهکه ورودی سبب استحکام و اساس و دادوباعت استوار بنیان مصافات
اولدوغنه اشتباه اولنیه . ۴ فی ۴ ربیع الاول ۹۸
(بونامه ملک برر نسخه می ده فرانسه قرالک برادری ایله تاتار خانسه
کوندولشدر) .

« ولایت لیه قرالنه نامه هایون یازلهکه

حالیاً عتبه کردون اقتدار و سده سنیة سعادت مداریمزه - که ملجأ سلاطین
عالیان و ملاذ خوانین رفعت عنواندر - نامه مصادقت مشحونکز وارد
اولوب بوندن اقدام ارسال اولنسان نامه هایون منقبت مقرومز احسن
اوانده وصول بولوب مضمون سعادت فزوننده مندرج اولان خصوصله تحصیل
اطلاع ووقوف اولنوب ولایت مزبورهیه قرال نصب اولنه کوز بابنده رأی
جهان آرامز مقتضاسنجه ظهور و صدور بولان آثار و نتایج لطف و احسان

موجب امتنان فراوان واقع اولدینی اشعار اولنوب سوانف ایام خلوص انجامدن ماییننده مؤکد و مثید اولان صداقت اخلاص مقتضاسنجہ ممالک محمیة خسروانمز داخلنده عبور و مروری متعبر و دشوار اولیان مسالک و معاپردن امین و سالم قرالفکزه و اصل اولخله مقاصد و مرامکز حاصل اولق خصوصالرنده شیئة کریمه شهریاری و عادت حسنہ تاجداری موجبنجہ انواع جد و اقدام و اصناف سنی و اہتمامدہ عنایات وافرہ پادشاہانہ وجودہ کلہ سی اسدعا و استرجا اولنمش و بالجلہ ہرنکہ اعلام و اشعار اولنمش ایہہ و قرنداشکز فرانجہ پادشاہانک بوجہ آستان سعادتہمزدہ الجیسی اولوب زیادہ اعتماد و اعتقاد یکوز اولان (اقیس) پنیوسی سبارش ایتدیکزکز اوزرہ ہرنکہ تقریر و بیان ایلدی ایہہ علی سبیل التفصیل پایہ سریر عالم مصر خسروانمزہ عرض اولنوب علم شریف عالم شمول پادشاہانمز محیط و شامل اولشدہ . امدی ذکر اولنان قرالفکزه و اصل و ملاقی اولما کوز خصوصالرنده لازم و مهم اولان ندارکده کابینگی بذل احسان بی پایان مقرر و محقق در . اگر (دوپرونیک) دن کچوب کیتک مناسب و جایز کوریلورسہ فیہا ، والا (زادرہ) ستنہ توجہ ایلوب (کلیس) و (بوسنہ) ولایتلرندن کچوب وارمق لازم ارلور . ذکر اولنان طریقلرک ہرقفتی سندن کیتک آسان ملاحظہ اولنورسہ اول طرفہ توجہ ایدوب بروجہ مسارعت ولایت مزبورہ داخل و اصل اولق بابتدہ دقیقہ فوت اولنیہ . سرحدلرہ اولان بکلر بکیلرہ و سنجافکلی قوللرمہ (اردل) و بودہ سنہ ، ہر برینہ مستقل مؤکد حکم شریف یازلوب اولاغلہ معجلآ ارسال اولنوب امین و سالم ہر برینہ ارسال و ایصال ایتکدہ وزاد و زواد و سایر لازم اولان مصالح و مهماتکز تدارکنندہ اہمال و تکاسل اولنوب مقید اولق فرمان اولمشدر . کرکدرکہ نامہ مسرت فزونمز وصول بولدقدہ سبز دانی اکا کورہ تدارککز کوروب قرالفکزه معجلآ ملاقی اولق خصوصندہ باب مسارعتدہ انواع مساعی جیلہ ظہورہ کتورلہ . بارکاک دولت پناہمز طرفہ اولان صداقت و اختصاصکز مستدعاسنجہ احوالکز نیہ منجہ اولدوغنی اعلام و اشمارہ مقید اولاسکزکہ باعث تشید بنیان مخالفت ایدوکنہ اشتباہ یوقدرہ . فی شعبان ۹۸۱ [۱] .

صوقولور قرالک انتخابی تأمین ایلدیکی کبی لہستانہ قدر امین بر صورتدہ کتیرلہ سنی دہ امنیت آلتہ آلمایہ موفق اولدی . بو انتخاب اوزرینہ چار مدہش ایوانک بوتون امیدلری قیریلدی . لہستاندہ پارلاق بر تاج کیمہ مراسمی یاییلاجقدی بومر اسمدہ بولونمق اوزرہ

جوار بکمر کاملاً دعوت ایدلشاردی . اردل وویوده سی باطوری
اشتوان (سته فان باطوری) ده کیتک ایستیوردی . صوقوللو یوکا قطعاً
راضی اولامشدی ؛ چونکه اردل ولایتی بوش براقق ایسته میور، باطوری به
کوندربیلن نامه ده ولایتده بر دقیقه آیرلامسی تنیه ایدیلوردی :
« اردل وویوده سنه حکم که ،

حالا درگاه معلامه مکتوب کوندروب عتبه علیاحمدن ولایت لیه قرال
لصب اولنان فرانجه قرالتک کوچوک قرنداشی افتخارالامراء العظام العیسویه
هزقو ختمت عوانه بالخیر سکا مکتوب و آدم کوندروب یوز بیکدن
سکره لیه ولایتنه کیروب باشنه قورونه کیدرلک اوزره اولوب اول جمیته سنی
بیله دعوت ایلدرکن بلدرمش سن . ایدمی سن ولایت اردل خالی قوماق
مناسب دکلدیر . پیوردم که وصول بولدقده اول طرفه کندی جانبدن یرار
آدملرک کوندروب عتبه عالیناهمه اولان اخلاص واختصاصلرینه بناء تعظم وتکرر
یمده لازم اولدینی اوزره اهتمام ایدوب وسن بالذات وارمیوب ولایت اردلک
حفظ وحراستنده دقیقه فوت ایتمیوب علی الففله اعدادن ضرر مترتب اولمندن
حذر ایله سن . ونه کونده مشارالیه قرال اردله داخل اولدوغن محنی اوزره
عرض ایده سن . فی ۲۰ ذی المقده ۹۸۱

صوقوللو محمد پاشا آرتق املنه نائل اولمشدی . یکی قرال داتما
خدمتنده بولونمایه مهیا ایدی . بو صرعه ده بغدادن وویوده سی یوآن
عصیان ایتمشدی . سبی ، اوزمانه قدر تعیین اولنان ویرکینک ۶۰۰۰۰
دوقه آلتونندن ۱۲۰ بیکه چیقارلامسی ایدی . بو عصیان صوقوللوی
ایجه اشغال ایتدی . محمد پاشا لهستان قرالتک یاردیمندن استفاده ایتمک
ایسته دی ، و موفق اولدی . یوآنک هزاری دوو الوایه مراجعتی هیچ
بر نمره حاصل ایتمدی . لهستان قرالی واعیانی عاصی وویوده دن کاملاً
یوز چویردیلر . یالکز قازاق خطمانی شیورشه وسکی یوآنه یاردمده
قصور ایتمدی . باب عالی یوآنی الده ایتمک ایچون عسکری وملکی
هردلو تدبیرلری اتخاذ ایتدی . هر طرفه متعدد اسرار بازلدی ، یوآنک
عسکرلرله برجوق نقطه لرده مصادمه لرو قوعه کلدی ، نهایت (روشچانی)
محاربه سی عاصی یوآنک فلاکتی ایله نتیجه لندی . یوآنک عصیانی

مناسبتیه وقوع بولان غبارات باب عالی بی خیلی اشغال ایتشدی . بو
خا بره لرك الك مهملری لهستانك یكى قرالی هازری دووالوایه یازیلان
نامه لردی . بو نامه لرده عصیانك بوتون صفحهلری رسمی و متحکمانه
بر لسان ایله تصویر ایدیلوردی . باشلیجهلری بروجه آتی ایدی :

« لیه قرالنه نامه هایون یازله که

یوندن اقدم بغداد و یووده سی اولان یوان جبلتده صرکوز اولان خیاتی
موجنبه عصیان و طغیان ایدوب مملکتده مال جمع ایدوب موسقوه فرار ایتک
اوزره اولوب اله کتورمک ایچون بکلی قوللم تمین اولنش در . اوزرینه
واردقلرنده غیبت ایتدیکی تقدیرجه اگر موسقوه واکر بجه فرار ایدرسه
لیه دن غیری یردن کیره بیلکه امکان یوقدر . سابقا خیانت ایلان بغداد دخی
صرد اولان قرال زمانده فرار ایتدکه لیه بکلی معاونت ایدوب یول ویرمکه
دارالحربه داخل اولوب دائما مملکتکزه و بغداده قصد کزند ایتکدن خال
دکدر . ینه بکلی مذکوره یول ویروب معاونت ایتدکلی ایچون انواع عقابه
مستحق اولشر ایکن مزید مرحمتدن رعایا یا مال اولسون دیوغفو اولمش ایدی .
بودفه مسفور فرار ایدوب اول جانبده موسقوه ویا بجه کیتک مراد ایدرسه
ماپینده اولان دوستلق و صلح و صلاح موجنبه اله کتوریلوب سده سعادتزه
کوندرمک لازم اولقیله کرکدرکه نامه هایونغر وصول بولدقه شویله که مفسد
مزبور فرار ایدوب اول جانبیره واررسه قدیمدن سده سعادتزه ایله اولان
دوستلق و مودت مقتضاسنجه مذکور و آدمترین اله کتوروب اسباب و اموالی
ایله سده سعادتزه طرفته ارسال وایصال ایتک بابنده انواع مساعی جیله کوز
وجوده کتوریله . « فی ۲۹ ذی القعدة ۹۸۱

« حالا ولایت لیه قرالی اولان هتوقو قراله نامه هایون یازله که

اباء کرام واجداد عظامن اناراه براهینهم ولایت لیه قرالریله و بکلی
واعیان ایله سوالف ایام و سوابق اعوام دن امن و امان و دوستلق و صلاح اوزره
اولغین جناب جلالت مایزدن دخی قدیمی دوستلق و امن امانه رعایت اولنوب
اول ولایتک و اهالیسنک تمدی اعدادن دخی مصون و محفوظ اوله سی اقصای
مرادمن اولغین سابقا ولایت مزبوره قرال اولان قدیمی دوستمن مراد اولدقه
اول دیارک قرالقی سوداسیله اطرافده بعضی اعدانک مجبومی مقرر اولدوغنی استماع
اولغین قدیمی دوستلغمن و رضای هایونغر مقتضاسنجه ارادتاه ایله اول ولایت
قرالفتنه سز لصب اولنوب کلنجه اول امرمن اوزره اول سرحدده اولان امره
عظام قوللریز جمعیت اوزره حاضر واول جانبیره ناظر اولدوغن اعدانک

مسموعی اولغین هربری اول دیار واهالیسنه عداوتی دوستلفه تبدیل ایدوب ایام سعادت انجائمزده بربردن ضرر مترتب اولیوب اهاالی ولایت تمام استراحت وامن وامان اوزره اولوب لکن اول اشناده بقدان وپوده سی ایکن عصیان ایدوب ولایت لیهه فرارلرنده بقدان وپوده سی ولایت مزبورده بکبری قدیمی دوستلفه مخالف صیانت ایدوب آله کتوریلوب یوجه آستانمزه کوندلرک ایچون دفغانله احکام شریض کوندلرش ایکن بکرا اهاال ایدوب نمجه ولایتنه کچوردکلری اجلدن قدیمی دوستلق بناسنه ترزلزل کلک مقرر اولمش ایکن محضا رضای هایونمز اوزره ارادت الی متعلق اولوب ولایت مزبورده قراللی سیزه نصیب اولغله خاطر یکوزه رعایت واهالی ولایت داخی صیانت وحامیت اولنوب صلح وصلاحه اولان مخالفلری وکشاهلری عفو اولمش ایدی . حالا مزبور بقداندن مکره ولایت بقدانه وپوده نصب اولنان یوان وپوده دخی عصیان وطفیان قصدیله ولایتک منم ومالدار اولان بویارلرین واعیان قتل ایدوب اموال واسبابلرین غصب وتاتار خانی جناب امارت مأب دولت کرای خان دامت معالیه تک نیجه آدملرین قتل واسبابلرین غارت ایلدوکن مشار الیه ایله افلاق وپوده سی یوجه آستانمزه عرض ایتمکین وپوده لینی آستان سعادت مزملازمت اوزره اولان افلاق وپوده سی قرنداشی پتره به تعین بیوریلوب مزبورک عصیان دفعلری مقرر اولغین عاصی مزبورک حقندن کلنمک ایچون مشارالیه خان دامت معالیه به اشارت اولنوب وزوم ایلی بکلرندن خیل بکلر ویکچیری قوللرم تعین وارسال اولنوب واردل وپوده سی دخی عسکر یله یوللرین سد آتمک ایچون امر شریض کوندیریلوب هنوز بوتاریغنه دکین عساکر اسلام ملعون مزبوری احاطه آتمدین ولایت لیه بکلرندن لاسق دیملکه ملعون وپوده وابلیس علیه اللعنه تک اغراسیله بقدان ولایتنه متوجه اولقی اوزره اولدوغی اعلام اولندی . ایدی سیزک وقرنداشکز فرانجه پادشاهی تک وابه واجداد کوزک سوالف ایامدن سده سنیه سعادت فرجاممزه انتساب واختصاصی وموالات ومصافاتی مقرر ومحقق اولغین نامه هایونمز وصول بولدقده کرکدرکه بونجه مدتدن سیزلر ایله اباه واجداد کزله وولایت لیه قرال وبکبری واعیان ایله متعقد اولان دوستلق وصلح وصلاحک کما کان استحکام واستقراری مراد کوز ایسه بکلر ایله حسن مشاوره ایدوب بقدان وپوده لقی سوداسیله خروج قصدین ایدن ملعون معلوم ایدینوب دخی قدیمی دوستلق وصلح وصلاح مقتضاسنجه اله کتوروب سائر اهل فساده موجب عبرت ایچون کرکی کبی حقندن کلوب وعصیان ایدن یوان وپوده دخی عساکر منصوره من الندن بروجهله فرصت بولوب اول طرفه فرار ایدوسه امان وبرلیوب اله کتوریلوب قید وبند ایله بالذات کوندلرک ویا باشی

کیلوب بوجہ آستانہ ارسال اولنماقدہ انواع مساعی جیلہ کوز ظہورہ
کتوریلہ کہ یوما فیوما صلح وصلاح وامن وامانک ازدیادنه دوستلق ومخالصتک
امتدادنه باعث ایدوکی اشتباه اولنیه ، فی ۱۱ صفر ۹۸۲

» لیه قرالنه نامه هایون یازله کہ

حالا حنبه علیہ دولت پناه وسده سنیہ سعادت وستکاهمز کہ ملجاء سلاطین
عظام وملاذ خواقین ذوی الاحترامدر ، نامه محبت مضموکز وارد اولوب درگاه
عالیناهمز طرفنه ایلی کوندربلک خصوصن وسایر مملکت ولایتک متعلق هرنه
بیان اولش ایسه پایہ سربر عالم مصیر خسروانزه عرض وتقریر اولنوب علم
شریف عالم شمول شاهانم محیط وشامل اولشدر . ایمدی دایما باب سعادت
مفتوح ومکشوف والتجا واستنادایدنلر حقنده لطف وعنائیز مبذول ومصرف
اولیکلوب قدیم الایامدن کسنهک کلوب کیتسنه منع ورد یوقدر . کرکردکه
نامه هایون سعادت مقرونیز وصول بولدقده قدیم الایامدن مایندہ مقرر اولان
دوستلق مقتضاسنجه معتمد علیہ آدملرکزله اخبار صحت وسلامتکز اعلام اولنه کہ
سبب تمهید بنیان محبت وباعث تشیید مبانی مودت ایدوکنده اشتباه یوقدر ،
فی ۱۱ ربیع الاول ۹۸۲

» لیه قرالنه یازیلجاق نامه هایون صورتیدر :

افلاق ویوده سی آلکساندره ویوده سده سعاتزه مکتوب کوندروب
یوان لنینک منہزم اولدوغی اول طرفلرده استماع اولندقده قلمه حوزیمده اولان
مالن قاین آتاسی اولان ملعون سکیزنفر بویار عورتلری وچنگانه خدمتکارلریله
ویوانک عورتی ممأ یکر می یدی عربہ ایله (لیدلج) نه واروب واقف اولدوغی
اوزره یوانک عورتی عربہ لرله واردوغن (یازلو) نام قصبہ ضابطنه خبر وبردکده
ایکیوز مقداری آدم کوندروب عربہ لری احاطہ ایدوب مالی بر قلمہ یه قویوب
مهرلیوب مشارالیه ویوده نک آدمی بن مہرم ایله اولسون دیدوکده سنک مہرک
لازم دکل دیو آدمیسنه مهرلندوکلرین ومالی قبض ایدوب ویرمدوکلرین بلدردی .
امدی مایندہ اولان عهد وامانه وصلح وصلاحه دایما بوجانبده رعایت اولنوب
اگر سبیز دخی ولایت لیله داخل اولدین واکر دخی صکره ولایت مزبوره
اعدا کوزدن حفظ وحراست اولنوب واول طرف رعایاسندن وغیردن برکسته
بوجانبه التجا ایسنه مالی ووزقی ایله کوندربلوب وغفلت ایله اسیر اولورسه
بولندقده اطلاقی اولنوب واوزریکزه دشمن مجوم ایسنه یاردیم وریلور ، اما
سبیزک طرفکزدن ذکر اولنسان خصوصملرک دایما خلاقی ظہور ایدوب بودقده
یوان لنین عصیان اندکده اول طرفدن بوجانبه معاونت اولنوب یاردیم ویریلیجک

ایکن اکا تقویت اولسون دیو بکرمی بش پاره شایقه دونادیلوب (آقکرمان) واروشی اوریلوب اهل اسلام غارت وخسارت اولنوب ولین مزبورده یاردم ایچون ... نام کسنه تمیین اولنوب درت بیک نفر آدم ایله کوندریلوب بعده لین مزبورک حقندن کلندکده لیلو حرامزاده لردن قلیجندن قورتلانلری غازیلر اسیرایدوب نیجه سی بوجانبه کلندکده صحتی اوزره آستانه سعادتمزه خبرورمشلردو . خصوصاً بکاریکزدن قسطنطین وملاسی نام بدختر مذکور جانبه مکتوبلر کوندروب مسافه بیمده ده اولدوغیز اجلدن سکا یاردمه واریمدی ، لکن سرحدده اولان بکلریمزه سنوکه مشاوره ایدوب سکا لازم اولان خصوصلرده معاونت ایتمه لری ایچون تنبیه وتأکید اولمشدر دیویازدقلری مکتوبلر عینی ایله درگاه ملامه کوندلشدر . ولین مزبورک رعایادن غصباً جمع اتدوک مال ومنال وممالک محروسه مزدن قیون وصفیر آلفه واران جلبلردن جبراً آلدوغی مال وبریللق خراج قلمه مزبورده ده اولوب حالاقین آتاسی وعورتی وخدمتکارلری وتوابیله فرار ایدوب اول جانبه وارمشلر . امدی عهد وامان موجنبه مذکورک اموال واسبابی ورعایادن وجلبلردن آلدوغی مال وخراج کذارمز اولان عورتی وقین آتاسی وخدمتکارلری جیمه درگاه سعادت دستکاهزه ارسال اولتی لازمدر . کرکدرکه نامه هایون سعادت مقرونمز وصول بولقدده اگر دوستلندن صفا کوز وارییه قدیمدن مایینده منمقد اولان عهد وامان مقتضاسیجه عاصی مزبورک اول جانبه واران عورت وقین آتاسی وخدمتکارلرین جمله مال ورزقی وعربیه وطوارلیله بیتصور درگاه جهانپناهزه واران آدمز ایله ارسال ایدوب وصلح وصلاح وعهد امانه مفایر مایینده اولقوله خیانت ومنفدک ایدنلرک حق لردن کلنه که اساس عهد وامانه تزلزل کلیوب جانینک رعایا وبرایسی حضور حال ایله آسوده اولالر . ۴ فی ۳ ربیع الاخر ۹۸۲

صوقولو محمد پاشا بو صورته هاترینک معاوتتندن چوق استفاده ابدی . فقط یکی قرال لهستانده چوق قالمادی . سلفنک وفاتندن ایکی سنه صوکر طقوزنجی شارلک وداع ابدیسی هاتری دووالوایی فرانسه تختنه دعوت ایله یوردی . بواننده استانبولده ده تبدلر حصوله کلشدی : ایکنجی سلطان سلیمک حماده وفاتی متعاقب اوغلی اوچنجی سلطان مراد پادشاه اولدی . یکی پادشاهک افکار وحیاتی صوقولونک علیهنده ایدی . فقط اختیار وزیر ، جلوسک ایلک سنه لرنده نفوذینی کورستمکدن ینه خالی قالمادی . هاتری دووالووا اوچنجی هاتری نامیله

فرانسه تخته اوطوردینی زمان صوقوللو یکی مشکلا قارشینده قالدی . لهستان تاجی یکیدن منحل اولمشدی ، روسیه ایله اوستریا تکرار آیاقلانمشلردی ، هرایکی طرفده حاضرلق کورمکه باشلاپورلردی . صوقوللو بوتدیرلری کاملاً خبر آلدی . (بدون) بکلبکیسی مصطفی پاشایه کوندردیکی دیگر اصرده :

« کفار خاکسارک احوالنه صحتی اوزره مطلع اولوق لازمدر . ملاعین خاسرینک فکر فاسد و رأی کاسدلرله واقف اولوبدخی اکاکوره توجهله تداوک اولوق لازم ایسه سده سعادتمه عرض ایله سن » [۱]
دیدی . دشمنه قارشى بوتدیر انخاذا اولونمقله برابر اوستریا ایمپرا- طورینه ده آریجه نامه هایون کوندردی . بونامه ده ایمراطورک لهستان تاجنه نامزدلکدن واز کچمه سی اخطار اولونمشدی . نامه هلمونک متنی بروجه آتی ایدی :

« بچ قرالنه یازیلجاق نامه هایون صورتیدر :
معلومکزدکه ولایت لیه بکلی وقرالری قدیمدن اباء واجدادض ایله صلح وصلاح و دوستلق اوزره اولوب رعایا و برایاسی کف هایمزده آسوده اولیکلمشدر . تقدیر ربانی مرله سابقا قرالری سرد اولدقده اوغل قالدوغی سبیدن بو طرفک رضایله عتبه عالیه هایمز ایله مودت اوزره اولان فرانجه قرالک قرنداشی قرال نصب اولمشکن مشارالیه فراغت ایدوب ولایتنه کتمکین مملکت وولایتلری برقاچ ییلدر خالی قالوب بو طرفدن مملکت وولایتلرینه ورعایالردن برفرده کسنه دخل و تعرض آمیوب ایام سعادت وهنکام عدالتمزده آسوده حال و فراغ بال ایله کار وکسلرله اشتغال اوزره اولوب سریر سلطنت جناب جلالت مأیزه میسر اولدقده ولایت مزبوره بکلی مهرلو مکتوبلریله سده سعادتمزه آدمترین کوندروب درگاه عزت دستکامز اختیار ایدوک برمناسب کسنه یی قرال نصب ایدرز دیو استجازه اتمکین بو طرفه صداقت وعبودیت اوزره اولنلردن برقاچ کسنه ویاخود ایملرندن مراد آیدوکترین آیینلری اوزره قرال ایده لر دیو رخصت هایونمز ارزانی قلوب حکم هایونمز ارسال اولمشدی . حالبا موسقو قرالی و سیز عسکر چکوب جبراً اوغلر یکیزی قرال نصب اتمک مراد ایدوککمز استماع اولنور . خصوص مزبور واقع ایسه مناسب دکلدر . موسقو قرالک بوجابه چندان [۱] دیوان هایون مهمه دفتری ، نوسرو ۲۷ ، ص ۲۳۲ - نوسرو

اطاعتی اولیوب دایما سرحد لرنده اولنلر ايله جناب امارت مآب تاتار خانى دولت کرای دامت معالیه و بعض بکریمز فرصت دوشرد کلرنجه دار و کیردن خالی دکلدر . اما سز وکله ابا و اجداد من صلح و صلاح اوزره اولدوغندن ماعهدا عهد قریبده جناب جلالت مآبزه تجدید عهد و امان اولش ایکن خلاف عد ولایت من پوره یه دخل و تعرض جایز دکلدر . کر کدر که نامه هایون مسرت مقرونم و وصول بولدقده خصوص من پور واقع ایسه عهد و امانه مقابر لیه ولایتنه اصلا دخل و تعرض اولنیه که بکری آیتلری اوزره اختیار آتدکلرین قرال نصب ایدلر . موسقو قرالتک ولایت من پوره یه دخل و تعرضی استماع اولنغله مشارالیه خان دامت معالیه اوزرنه وارمق تنبیه اولنوب مشار الیه دخی کندو وایکوز بیک یرار جبهلو تاتار ايله موسقو اوزرنه غزایه حاضر ومهیا اولمشدر . لیه طرفنه حرکتی واقع ایسه اوزرنه وارور ، بنایاه تعالی حق لرندن کلک مقرردر . وسز وک طرف کزدن دخی عهد و امانی نقض ایدوب لیه و یار دله عسکر کوندوریلورسه منی ایچون وزیر مصطنی پاشا بدون بکری وروم ایلی بکری و آقچی طایفه سیله وطمشوار بکلر بکیسی سنجاق بکری ايله جمعیت اوزره اولار دیو حکم هایونم اوسال اولمشدر . ولایت لیه بکری جمیع زمانده امر شریفه مخالفت ایتمیوب اطاعت و انقیاد اوزره اولماغین واردل رعایاسی خراج کذار رعایا من و مملکتلری دخی سایر ممالک محروسه من مشابه سنده در . بوجانب ايله صلح و صلاحدن صفا کوز وار ایسه اول طرفه وجهاً من الوجوه دخل اولنیه که ایام سعادت مزده رفاهیت واطمینان اوزره اولار . ۴ فی ۲۱ شوال ۹۸۳

صوقوللی بو تهیدینده موفق اولدی . مقصدی آرتق لهستانه خارجدن کیمسه بی انتخاب ایتدیرمه مکدی . هانری زماننده پولونیانک عاصی یوآنه قارشی طرز حرکتی اونک ایچون برعبرت درسی اولمشدی . بوسفره عثمانلی تابعیتده و عثمانلی سیاستنه دوست بریخی تعیین ایتک ایسته . یوردی . صوقولو بو مقصد ایچون بوتون قوتی صرف ایتدی ، اردل وویووده سی باطوری اشتوانی لهستان قرالی انتخاب ایتدیرمه مکده موفق اولدی . بوموقیت صوقولو ایچون سیاسی برظفر تشکیل ایدیوردی .

بویوک آله ، ۲۴ کانون ثانی ۱۳۳۱

احمد رفیق